

EVALUATIE PARTTIME ONDERNEMEN

Achtergrond

Met de beleidsregel parttime ondernemen is een kader gegeven voor het vestigen van parttime ondernemen als extra instrument voor re-integratie en participatie. Bij een aantal inwoners werd al een vorm van parttime ondernemen toegestaan, op basis van maatwerk. Hierbij werd op basis van eenvoudige basisafspraken het inkomen met de uitkering verrekend en de uitgaven jaarlijks vastgesteld en achteraf terugbetaald. Na de zomer in 2022 is de beleidsregel parttime ondernemen in werking getreden om dit instrument te kaderen. In het voorafgaande MT/DB voorstel is aangegeven dat dit beleid wordt geëvalueerd na een jaar. Ook om te kijken of er aanleiding is voor aanpassing of schrapping van het beleid.

Wat en waarom

Bij parttime ondernemen hebben we het over inwoners die naast de bijstand inkomsten genereren met zelfstandige activiteiten op beperkte schaal. Bijvoorbeeld een paar uur week als zzp'er in de thuiszorg, het op kleine schaal verkopen van kunst, het leveren van eenvoudige klussendiensten, of het geven van een aantal gitaarlessen. Deze inkomsten zijn onvoldoende om in aanmerking te komen voor de Bbz of uit te stromen.

Parttime ondernemen vanuit de bijstand biedt een oplossing voor onze inwoners die anders mogelijk tussen wal en schip vallen. De 'wal' is bijstand op basis van de Bbz. Niet iedereen komt hiervoor in aanmerking omdat het urencriterium van 23,5 uur per week ondernemen niet wordt gehaald, of omdat de onderneming (op termijn) (nog) niet levensvatbaar is. Het 'schip' is bijstand vanuit de Participatiewet of IOAW. Deze is gericht op uitstroom naar werk in loondienst en heeft geen kaders voor bedrijfsmatige inkomsten.

In algemene zin was het beoogde doel om de kansen en het perspectief op re-integratie, participatie en zelfredzaamheid te vergroten. Meer specifiek was het bedoeld voor deze doelgroep en deze doelen:

- Voorportaal / aanloop Bbz: een inwoner die geen aanspraak kan maken op de Bbz, omdat de onderneming (nog) niet levensvatbaar is, en het niet aannemelijk is dat er binnen een jaar een kansrijke start gemaakt kan worden. Hierbij is het een mogelijk voorportaal van de Bbz en is succesvol ondernemerschap een optie op de langere termijn.
- Alternatief als werk niet mogelijk is: een inwoner die 1) nog niet weet of die door volledige zelfstandigheid of loondienst (weer) aan de slag kan. In dit geval is het deeltijd ondernemen mogelijk een ander middel om hetzelfde doel te bereiken. Of 2) een inwoner die om andere redenen zoals een beperking of moeilijke thuissituatie (zorg voor kinderen en/of mantelzorg) wel parttime kan ondernemen op flexibele basis, maar niet op basis van een vast aantal uren in loondienst aan de slag kan.
- Behoud van beperkte zelfstandige activiteiten: een inwoner die al ondernemer is (geweest), maar deze door omstandigheden in beperkte vorm of met onvoldoende inkomsten voortzet. Door een deel van deze inkomsten te behouden wordt volledige uitval en financiële afhankelijkheid van een uitkering voorkomen. Het kan zijn dat een baan in loondienst (op dat moment) niet mogelijk is.

Bereikte effecten

Op het moment van schrijven zijn er in totaal 9 dossiers bekend¹ waarbij er sprake is of was van parttime ondernemen (in het jaar 2023). Op basis van de uitstroomcijfers van dat jaar zijn deze niet uitgestroomd. Het gaat dus om kleine getallen die hier gebruik van maken en harde uitstroom resultaten worden niet bereikt. Maar wel dat er op kleine schaal zelfstandige activiteiten worden verricht, waardoor er minder bijstand uitgekeerd hoeft te worden, en deze inwoners toch naar eigen vermogen en op basis van motivatie participeren.

Uit gesprekken met RSD medewerkers is naar voren gekomen dat zij in algemene zin tevreden zijn met het instrument parttime ondernemen. Het gaat niet om grote aantallen klanten die er gebruik van maken, maar waar er gebruik van wordt gemaakt zijn er vooral positieve ervaringen, zoals een klant die toch stappen kan maken. De klantbegeleiders geven aan dat ondernemen vanuit de bijstand voor een aantal klanten een mogelijkheid biedt voor wie ondernemen op basis van de Bbz niet mogelijk is. Ook biedt het mogelijkheden voor iemand die anders niet aan regulier werk komt zoals 60 plussers en ex-gedetineerden die door het nodig hebben van een VOG bijv. belemmeringen ervaren, of niet goed in een arbeidsrelatie (meer) kunnen werken. Hierbij werd het voorbeeld ook genoemd van iemand die bij zijn oude werkgever was 'weggepest' en door dat trauma niet meer met collega's wilde werken. Ook werd genoemd dat het een mogelijkheid biedt voor inwoners die praktisch willen beginnen met parttime ondernemen en voor wie de Bbz als te streng en complex wordt ervaren. Een klantbegeleider noemde als belangrijk voordeel ook dat de inwoner 'zelfregie' krijgt over zijn re-integratie. Elke genoemde casus is hierbij totaal anders.

Er is onduidelijkheid over of parttime ondernemen ingezet mag worden als parttime werken mogelijk is. Dit vergt een betere communicatie. De rangorde van parttime boven parttime ondernemen wordt ook als belemmerend gezien, omdat een klantbegeleider soms de klant zelf de keuze wil geven om te werken of proberen parttime te ondernemen. Tegelijkertijd willen klantbegeleiders wel de ruimte hebben om de klant toe te leiden naar parttime werk als blijkt dat het parttime ondernemen onvoldoende resultaten oplevert.

Conclusies en aanbevelingen

De voorlopige conclusie na 1 jaar is dat er voor kleine aantallen casussen parttime ondernemen positieve resultaten worden behaald, en RSD medewerkers het zien als een werkzaam aanvullend re-integratie instrument. Het biedt de mogelijkheid om met een langere aanloop de opstap te maken naar een onderneming en als alternatief voor parttime werk wanneer dat niet mogelijk is. Wel is er behoefte aan iets meer ruimte voor maatwerk om parttime te ondernemen in te zetten t.o.v. parttime werken. Hiervoor is geen aanpassing van de beleidsregel nodig. Een aanpassing van de interne werkinstructies is hiervoor voldoende. Ook wordt aanbevolen om parttime ondernemen nogmaals onder de aandacht te brengen bij inwoners via de nieuwsbrief en website. Zodat mogelijk meer inwoners hier gebruik van kunnen maken.

---

¹ Bij de aantallen wordt de kanttekening gemaakt dat een aantal gesproken collega's wel casussen parttime ondernemen hebben of hadden in 2023, maar die niet terugkomen in de overzichten.